

УДК 37.018

Братко (Сорока) М.В.*

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ: ПОШУК ІДЕНТИЧНОСТІ

У статті аналізується феномен університетського коледжу як складової навчально-методичного науково-виробничого освітнього комплексу (університетського комплексу). Представлено інноваційне бачення багатопрофільного університетського в підсистемі неперервної професійної освіти в рамках університетського комплексу.

Ключові слова: навчально-методичний науково-виробничий освітній комплекс університетський комплекс, університетський коледж.

Інтеграція науки й освіти в різні сфери суспільства обумовлює інтеграційні процеси в самій системі освіти, результатом яких є створення освітніх комплексів різних типів. Інтеграційні структури у формі університетських комплексів найкращим чином реалізують завдання неперервної підготовки спеціалістів у сучасних умовах глобалізації, прискореного технологічного розвитку та інтернаціоналізації економіки і завдяки науково-освітньому потенціалу, здатності реалізовувати фундаментальну і прикладну складові вищої освіти ефективно адаптуються до роботи в умовах ринкової економіки.

Дослідженню сучасних моделей університетської освіти, зокрема університетських комплексів, присвячено численні роботи українських (В. Бакірова [1], Н. Денисової [4], О. Мещанінова [9], В. Огнев'юка [10], Л. Хоружої [18] та ін.) і російських учених (І. Борисова [2], В. Владимірова [3], П. Захарова [6], Е. Князева [7], В. Ковалевського [8], Н. Піщуліна [12] та ін.), що свідчить про актуальність наукової проблеми.

На сьогодні в Україні законодавчим підґрунтям функціонування університетських комплексів є «Положення про навчальний і навчально-науково-виробничий комплекс», що діє з 25 січня 1994 р. [13]. Трансформаційні процеси, що відбуваються у сфері освіти, потребують перегляду існуючих законів, що регламентують функціонування вищих навчальних закладів усіх типів. 2011 року Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України ініціювало громадське обговорення проекту нової редакції зазначеного положення в контексті підготовки оновленого Закону України «Про вищу освіту».

Прикладом сучасного навчально-науково-виробничого комплексу є *навчально-методичний, науково-виробничий освітній комплекс Київського університету ім. Б. Грінченка (далі - Університетський комплекс)* [10]. Створення цього комплексу 2007 року було зумовлено, насамперед, потребою в оновленні структури і змісту підготовки педагогічних кадрів для столиці України. Відповідно до рішення Київської міської ради «Про затвердження Комплексних заходів щодо реалізації Концепції цілісної системи підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів м. Києва» від 22 серпня 2007 р. № 329/3163 в єдину систему об'єдналися столичні педагогічні коледжі (Київський міський коледж при Київському національному університеті ім. Т. Шевченка (рік заснування – 1963), Київський педагогічний коледж ім. К.Д. Ушинського (рік заснування – 1979), Київський міський педагогічний коледж (рік заснування – 1985) і муніципальний педагогічний університет (Київський міський педагогічний університет імені Б. Д. Грінченка), який на той час здійснював підготовку і перепідготовку педагогічних кадрів для столиці.

Ключовою ідеєю Університетського комплексу є інтеграція освітніх установ різних типів з метою більш ефективного забезпечення неперервності підготовки кадрів (у першу чергу педагогічних) і підвищення якості професійної освіти фахівців на усіх рівнях підготовки. Комплекс, що складається з інститутів (Гуманітарного, Педагогічного, психології та соціальної педагогіки, мистецтв, лідерства та соціальних наук,

* © Братко (Сорока) М.В.*

післядипломної педагогічної освіти) та Університетського коледжу, а також науково-методичних і навчально-методичних центрів, наукових лабораторій, видавництва «Університет», повною мірою реалізує ідею наступності в системі «доуніверситетська підготовка – коледж – університет – післядипломна освіта, перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів». У навчально-наукових структурах комплексу здобувають освіту понад 6,5 тис. студентів. На базі Університету відбувається підготовка і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів для освітніх установ різного рівня столиці України Києва (дитячих дошкільних установ, загальноосвітніх навчальних закладів, гімназій, ліцеїв). Щорічно в Університеті підвищують кваліфікацію близько 7 тис. учителів і керівників освітніх установ м. Києва. Університет є організатором предметних олімпіад для школярів, координатором діяльності Малої академії наук, ініціатором і виконавцем проекту «Київський підручник», соціального проекту «Київський університет імені Бориса Грінченка – киянам»

В основу розробки концептуальних основ функціонування комплексу покладено такі методологічні ідеї:

- цілісності педагогічного процесу (О. Абдуліна, В. Бондар, В. Шахов);
- спільної продуктивної діяльності (О. Киричук, Р. Немов, О. Ярошенко);
- теорії педагогічної рефлексії (Ю. Кулюткін, Г. Сухобская, В. Чайка);
- інтенсифікації навчальної діяльності студентів (Ю. Бабанський, І. Ільєсов)

та ін. [18, с. 26].

Інтеграційні процеси здійснюються за такими основними напрямками:

- створення єдиної ефективної системи управління;
- розробка єдиних критеріїв якості знань на всіх етапах навчання;
- робота над узгодженими навчальними планами;
- створення інформаційного освітнього середовища з використанням сучасних інформаційних технологій;
- створення єдиної системи професійної перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів;
- активізація наукової діяльності;
- створення узгодженої системи соціальної і виховної роботи.

Реалізація Концепції розвитку Університету (2007), яка визначає місію Університету як сприяння «розвитку системи освіти Києва шляхом підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців», ліцензування та акредитація непедагогічних напрямів підготовки фахівців дозволила стати Університету 2009 року класичним [10].

На думку російських учених С. Батишева і О. Новікова, освітній комплекс доцільно аналізувати, враховуючи три критерії, що відображають різні підстави для об'єднання освітніх установ – ступені вертикальної, горизонтальної, організаційної інтеграції [14, с. 430]. Ступінь горизонтальної та вертикальної інтеграції характеризує змістовний аспект – узгодженість і наступність освітніх програм, а ступінь організаційної інтеграції – економічну й адміністративну самостійність освітніх установ, що входять до складу комплексу. С. Батишев і О. Новиков вважають, що повноцінним університетським комплексом є «об'єднання освітніх установ з повною інтеграцією освітніх програм за наявності істотної організаційної інтеграції» [14, с. 430].

На першому етапі становлення Київський університет імені Бориса Грінченка був прикладом організаційної інтеграції. Сьогодні Університет активно працює над підвищенням горизонтальної та вертикальної інтеграції. Безсумнівно, що подальший розвиток Університетського комплексу вимагає чіткого осмислення місця і ролі кожної його складової, зокрема навчально-наукових структурних підрозділів – інститутів

і зокрема коледжу. Згідно з «Положенням про навчальний та навчально-науково-виробничий комплекс» комплекс – це добровільне об'єднання навчально-виховних закладів різних типів і форм власності, які після об'єднання зберігають юридичну та фінансову незалежність. У нашому випадку Київський університет імені Б. Грінченка, який ми сприймаємо як університетський комплекс, – це єдина юридична особа. Навчальні заклади, що увійшли до його складу, мають статус навчально-наукової структурної складової, не зберігають юридичну та фінансову самостійність. Це стосується і коледжу, який має офіційну назву Університетський коледж Київського університету імені Бориса Грінченка. Статус Університетського коледжу визначається Законом України «Про вищу освіту», в якому зазначено, що «коледж – вищий навчальний заклад другого рівня акредитації або структурний підрозділ вищого навчального закладу третього або четвертого рівня акредитації, який здійснює освітню діяльність, пов'язану із здобуттям певної вищої освіти та кваліфікації у споріднених напрямках підготовки (якщо є структурним підрозділом вищого навчального закладу третього або четвертого рівня акредитації або входить до навчального чи навчально-науково-виробничого комплексу) або кількома спорідненими спеціальностями і має відповідний рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення» [5]. Істотною відмінністю Університетського коледжу від інших навчально-наукових структурних підрозділів університетського комплексу (інститутів) є здійснення підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою молодшого спеціаліста у поєднанні із загальноосвітньою підготовкою.

Аналіз наявних джерел інформації – наукових публікацій, документів – дозволив зробити висновки, що в переважній більшості коледжі України, що входять до складу навчальних і навчально-науково-виробничих комплексів, зберігають фінансову та юридичну незалежність і здійснюють підготовку за однією або кількома спорідненими спеціальностями. У Київському університеті імені Б. Грінченка, який цілеспрямовано готує фахівців для потреб столиці, інтеграційні процеси призвели до створення унікального коледжу, який і за назвою, і за своєю суттю є *університетським*.

Університетський коледж – це інноваційний багатопрофільний вищий навчальний заклад I рівня акредитації, який є навчально-науковою складовою університетського комплексу та здійснює професійну підготовку згідно з ОКР «молодший спеціаліст» у поєднанні з наданням повної загальної середньої освіти за спеціальностями, які узгоджуються з напрямками підготовки університету.

Метою освітньої діяльності Університетського коледжу є відповідна професійна підготовка майбутнього спеціаліста; сприяння ефективному розвитку індивідуальних здібностей особистості; формування особистісної системи цінностей та інтересів; професійних компетенцій, що забезпечать конкурентні переваги на ринку праці, побудову та реалізацію успішної життєвої траєкторії, зокрема професійної кар'єри; надбання відповідного соціального статусу; залучення студента у багатомірне університетське освітнє середовище. Випускник коледжу має бути готовий до подальшого навчання в Університеті (у відповідному інституті за профілем спеціальності), роботи за фахом на робочому місці; навчання упродовж життя; побудови власної життєвої траєкторії. Відповідно стратегічна мета діяльності Університетського коледжу задекларована у Програмі розвитку (розглянута Вченою радою Університету і затверджена ректором, указ № 140 від 28.03.2011 р.) як підготовка конкурентоспроможного фахівця шляхом створення інноваційного освітнього середовища в умовах поліпрофільності на засадах компетентнісного підходу.

Педагогічні коледжі, що стали основою для формування сучасного Університетського коледжу, мали значний та успішний досвід підготовки фахівців педагогічних спеціальностей, зокрема вчителів початкових класів, музики, вихователів

дошкільних установ. Ставши частиною потужного університетського комплексу, ядром якого є класичний університет, коледж постав перед необхідністю перегляду переліку спеціальностей. Логічно було розширити цей перелік на користь спеціальностей, які можуть знайти свій розвиток у відповідних інститутах університету. Сьогодні коледж готує фахівців за 12 спеціальностями, які представляють 7 областей знань (педагогічна освіта, мистецтво, культура, фізичне виховання, спорт і здоров'я людини, правознавство, економіка і підприємництво, журналістика та інформація). До переліку спеціальностей додалися фізичне виховання, образотворче мистецтво, дизайн, соціальна педагогіка, бібліотечна справа, діловодство, видавнича справа і редагування, правознавство, фінанси і кредит.

На сьогодні в коледжі навчаються понад 1300 студентів. У зв'язку з відкриттям нових спеціальностей і підвищенням престижу Київського університету імені Б. Грінченка чітко простежується зростання кількості студентів за останні два роки (рис. 1).

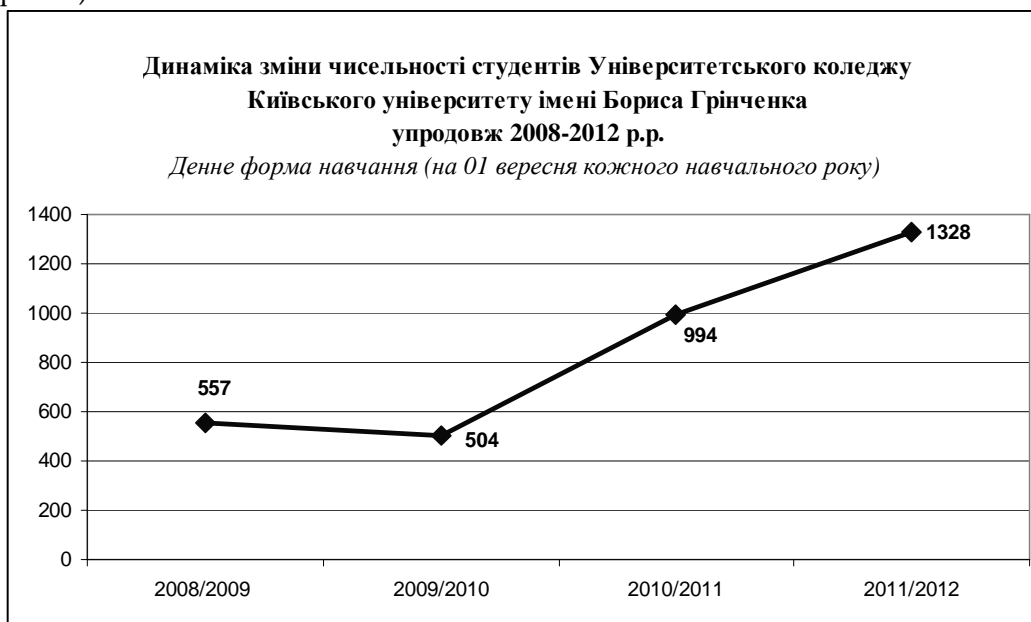

Рис.1. Динаміка змін кількості студентів Університетського коледжу (2008-2012 рр.).

Університетський коледж функціонує сьогодні в умовах підвищення диверсифікації діяльності, що вимагає пошуку оптимальної системи управління, яка забезпечила б його успішне функціонування і подальший розвиток.

У Програмі розвитку коледжу як першочергові завдання визначено такі:

- створення інноваційного освітнього середовища коледжу як складової поліструктурного університетського комплексу;
- організація процесу підготовки фахівців на основі особистісно орієнтованого, компетентнісного та середовищного підходів;
- перегляд змісту навчальних програм відповідно до сучасних принципів організації неперервної освіти;
- удосконалення організаційно-методичних складових професійної підготовки молодшого спеціаліста в умовах багатопрофільності й інтеграції загальноосвітньої та професійної підготовки;
- упровадження інноваційних освітніх технологій на рівні навчально-виховного та управлінського процесів;
- посилення наукової складової діяльності в контексті реалізації наукової теми Університету та Коледжу;

- акредитація існуючих спеціальностей;
- зміна структури спеціальностей, відкриття нових спеціальностей відповідно до потреб розвитку Університету та освітньої системи столиці;
- реалізація можливостей кредитно-модульної системи навчання в процесі професійної підготовки;
- використання потенціалу студентського самоврядування для розвитку лідерських якостей студентів;
- нарощування потенціалу педагогічних і науково-педагогічних кадрів;
- активізація міжнародного співробітництва з освітніми установами та організаціями близького та далекого зарубіжжя;
- розробка та впровадження ефективних механізмів управління розвитком коледжу, якісно нової організаційно-управлінської структури коледжу.

На нашу думку, управлінські рішення передусім повинні ґрунтуватися на розумінні місця Університетського коледжу в складній освітній системі Університетського комплексу.

При традиційному підході коледж є однією з автономних ланок системи неперервної освіти, в якій процес навчання та розвитку особистості відбувається за лінійною траєкторією. Навчання відбувається за стандартними програмами, передбачає оволодіння теоретичним та практичним компонентами професійно-орієнтованих знань, які засвоюються під час аудиторних занять і проходження різних видів практики. Випускники коледжу готові до професійної діяльності з обраної спеціальності, подальшого навчання у ВНЗ III-IV рівня акредитації за відповідними напрямками підготовки на старших курсах (починаючи із 3 курсу бакалаврської програми підготовки). У цьому разі програми підготовки фахівців часто бувають неузгодженими. Так, випускники коледжу упродовж трьох років, починаючи з другого року навчання, проходять навчальні та навчально-виробничі практики, освоюють відповідні практично-орієнтовані курси, адже вони повинні бути готові до професійної діяльності. А за програмою бакалаврату практики починаються саме з третього курсу, що змушує студентів дублювати цей вид роботи. Надмірне повторення, навіть можна сказати «повернення в пройдене», знижує інтерес до навчання, а іноді – і до професії в цілому. Є потреба в розробці унікальних бакалаврських програм саме для випускників коледжу, які поглиблювали б знання, отримані під час освоєння освітньо-професійних програм «молодшого спеціаліста» за рахунок академічної складової – фундаменталізації змісту, розвитку міждисциплінарних складових.

Інноваційне розуміння місця коледжу в університетському комплексі передбачає побудову інтегративної системи неперервної професійної освіти, коли освітнє середовище коледжу стає частиною освітнього середовища Університетського комплексу, а навчання і розвиток особистості відбувається за спіралеподібною траєкторією.

Вихідними (базовими) положення побудови інтегративної системи професійної освіти в умовах Університетського комплексу є такі:

- системний підхід до організації навчання на основі перебудови змісту та оптимізації методів навчання шляхом інтеграції підсистем професійної освіти в систему, яка є органічно цілісною, яка оптимально функціонує і динамічно розвивається;
- цілісність професійної підготовки за рахунок посилення взаємозв'язків між її компонентами на основі принципів інтеграції, наступності, єдності навчання, виховання та розвитку, мотивації навчання і праці, інтенсифікації навчальної діяльності студентів, залучення до університетського освітнього середовища;

- пріоритет особистості у виборі і побудові власної освітньої траєкторії відповідно до можливостей і здібностей, потреб ринку праці;
- пріоритет професії (спеціальності) в організації освітніх структур шляхом цілеспрямованості на кінцевий результат у процесі планування та управління професійною підготовкою;
- якісна перебудова компонентів підсистем, які інтегруються (мета, завдання, зміст, засоби, методи, технології навчання, діяльність педагогів і студентів) з урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності спеціаліста;
- орієнтованість на цілі випереджального розвитку особистості студента і неперервний гармонійний розвиток студентів як активних суб'єктів освіти і соціальної взаємодії;
- забезпечення своєчасної та успішної адаптації студентів до соціальних змін, формування стійких мотивів і установок;
- створення освітнього середовища вищого навчального закладу як ресурсу (поля активності, дискурсу) в єдності просторово-предметного, соціального та психодідактичного компонентів, за допомогою (посередництва) якого можна управляти процесами професійної підготовки і розвитку особистості майбутнього фахівця.

Об'єднання підсистем в систему не може бути простим додаванням, оскільки слід урахувати емерджентні властивості системи, тільки в такому випадку неперервна освіта в рамках новоствореної освітньої системи буде мати нові якості. Під час об'єднання підсистем зовнішнє освітнє середовище стає загальним, а кожна з підсистем щодо іншої із зовнішньої стає частиною внутрішнього освітнього середовища.

Реалізуючи означений інноваційний підхід слід враховувати, що навчання фахівця передбачає не тільки надбання функціональних знань, але і загальний розвиток, розширення світогляду, тобто отримання певного набору знань і умінь, які виходять за межі знань, необхідних для виконання конкретних професійних функцій. По суті професійна освіта має створювати об'єктивні умови не тільки для набуття професійних знань, оволодіння способами пізнавальної, практичної та соціальної діяльності, збагачення досвіду, а й для розвитку цілісної самодіяльної, творчої, моральної особистості. Саме тому диверсифікацію діяльності навчально-наукових структурних підрозділів університетського комплексу, зокрема і коледжу, слід розглядати як цілісне соціально-педагогічне явище. На думку російського вченого В. Слободчикова, «центральною компонентом сфери освіти є освітнє середовище; саме воно центрує в собі і цілі, і зміст, і організацію освіти в конкретній соціокультурній ситуації, визначає вектор і склад здібностей та якостей людини, які розвиваються у процесі здобуття освіти, розвивальний потенціал освіти» [15]. Учений вважає, що «освітнє середовище не є щось однозначне і наперед задане, середовище починається там, де відбувається зустріч того, хто навчається, і того, хто навчає; де вони спільно починають його проектувати і будувати – і як предмет, і як ресурс своєї спільної діяльності; і де між окремими інститутами, програмами, суб'єктами освіти, освітніми діяльностями починають вибудовуватися певні зв'язки і відносини» [15]. Отже, успішне вирішення поставлених освітніх завдань залежить від якісних характеристик унікального поліструктурного, полісуб'єктного, полипредметного освітнього середовища університетського комплексу. У цьому випадку освітнє середовище вищого навчального закладу буде виступати не педагогічним умовою, а засобом впливу (своєрідним інструментом) на процес підготовки майбутнього фахівця. Освітнє середовище університетського комплексу з попередньо обумовленими характеристиками, визначеними очікуваними результатами, структурами, створить можливості для студентів бути залученими до творчої, дослідницької діяльності, навчитися створювати, розуміти й освоювати нове, висловлювати і відстоювати власну думку, приймати

рішення, співпрацювати, формувати інтереси й усвідомлювати можливості. Адже освітнім середовище освітнього закладу стає тільки тоді, коли виконує свої основні завдання – сприяє підготовці кваліфікованого фахівця відповідного рівня і профілю, розвитку особистісних якостей і підвищенню загальнокультурного рівня студентів.

Оскільки більшість учених, що розробляють проблематику освітнього середовища, сходяться на думці, що воно є комплексом умов для становлення/освіти людини, що спонтанно та цілеспрямовано складаються в освітній установі, яка виконує освітні функції, то на нашу думку, *освітнє середовище Університетського коледжу* – це полісуб'єктне, поліпредметне утворення, яке постійно розвивається, цілеспрямовано і стихійно впливає на професійно-особистісний розвиток майбутнього фахівця з вищою освітою відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційного рівня «молодшого спеціаліста», забезпечуючи його готовність до професійної діяльності та/або продовження навчання.

У зазначеному освітньому середовищі робиться акцент на створенні ситуацій – навчальних, виховних, квазіпрофесійних, в яких студент отримує досвід самостійної діяльності (освітньої, навчальної, розвивальної, виховної, творчої і т.ін.). Управлінський вплив на освітнє середовище Університетського коледжу полягає в прийнятті та реалізації управлінських рішень, які призводять до змін в освітньому середовищі на *рівні компонентів* (просторово-семантичного, змістовно-методичного, комунікаційно-організаційного), якісних характеристик, процесів функціонування та розвитку, для забезпечення оптимальних умов реалізації освітніх цілей. Досягаючи бажаних змін щодо складових освітнього середовища, ми можемо впливати на зміни щодо процесів, які в ньому відбуваються, і на зміни в системі в цілому.

Розробляючи стратегію розвитку наявного освітнього середовища Університетського коледжу, ми враховуємо «надзавдання» освіти ХХІ століття, яке український філософ, ректор Київського університету імені Б.Грінченка В. Огнев'юк визначає як сприяння процесу «еволюційного формування людини нового типу – «Homo educates» (людини освіченої), особлива місія якої полягає в гармонізації свого буття і своєї духовної сфери з буттям світу [11], та стратегічні цілі сучасної освіти, а також відповідні цим цілям результати та підходи до організації освіти та вдосконалення, сформульовані російськими вченими В. Загвязівським і Т. Строковою: 1) особистість, її розвиток, соціалізація, індивідуалізація, становлення якостей і новоутворень особистості – особистісно розвиваючий підхід; 2) актуальний і перспективний соціум (зв'язки і відносини між людьми або соціальними групами в сучасному і ще більше – у віддаленому соціумі) – соціально-формульальний підхід; 3) створення умов та ресурсів для сучасної «економіки знань» (ефективність вкладень, висока продуктивність праці, віддача людського капіталу) – економіко-творчий підхід; 4) культурозбереження і культуростворення (формування надособистісної культури середовища та виховання в ній «людини культури») – культурозберігальний і культуротворчий підходи [16].

У цілому феномен Університетського коледжу завдяки багатопрофільності, будучи унікальним не тільки в межах столичного регіону, а й в Україні в цілому, вимагає детального вивчення й осмислення, а його розвиток – відповідного науково-методичного супроводу. На сьогодні актуалізується проблема створення (проектування) та реалізації інноваційної моделі освітнього середовища Університетського коледжу, пошук ефективних механізмів управління цим середовищем з метою вирішення освітніх завдань.

Література:

1. Бакіров В.С. Університети в пошуках нової стратегії / В.С. Бакіров // *Universitates*. – 2008. – С. 8-11.
2. Борисов И.И. Университетские комплексы и университетское образование / И.И. Борисов, С.А. Запрягаев // *Университетское управление: практика и анализ*. – 2001. – № 3 (18). – С. 10-25.
3. Владимиров В. Организационная структура российских вузов / В. Владимиров // *Высшее образование в России*. – 2001. – № 5. – С. 5-11.
4. Денисова Н.В. Тенденції розвитку комплексу «коледж-університет» в системі неперервної педагогічної освіти / Н. Денисова // *Науковий журнал «Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту»*. – Х., 2008. – № 2. – С. 50-53.
5. Закон України «Про вищу освіту» із змін. і доповн., від 19.02.2010 р. № 2984-III: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.osvita.org.ua/pravo/law_05/part_14.html
6. Захаров П.Н. Стратегическое развитие университетского комплекса региона: синергетический подход: [монография] / П.Н. Захаров; Владим. гос. ун-т. – Владимир: Изд-во Владим. гос. ун-та, 2010. – 180 с.
7. Князев Е.А. Об университетах и их стратегиях / Е.А. Князев // *Университетское управление: практика и анализ*. – 2005. – № 7. – С. 85-95.
8. Ковалевский В.П. Проблемы теории и методологии проектирования регионального университетского комплекса / В.П. Ковалевский // *Университетское управление: практика и анализ*. – 2003. – № 2 (25). – С. 25.
9. Мещанінов О.П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: [монографія]. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – 460 с.
10. Огнев'юк В. Криза – момент істини для університетської освіти / В. Огнев'юк // *Вища школа*. – 2009. – № 11. – С. 5-17.
11. Огнев'юк В.О. Освітологія як відображення міждисциплінарного підходу в наукових дослідженнях феномену освіти / В.О. Огнев'юк // *Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.- практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»;* авт. кол.: В.Г. Кремень, В.О. Сухомлинська та ін. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінчека, 2011. – С. 53-61.
12. Пищулин Н.П. Университетский комплекс: проблемы и перспективы взаимодействия педвуза, колледжа и средней школы / Н.П. Пищулин // *Вестник Московского городского педагогического университета*. – 2002. – № 2 (3). – С. 131-138.
13. Положення про навчальний та навчально-науково-виробничий комплекси // *Інформаційний збірник Міністерства освіти України*. – 1994. – № 14. – С. 3-10.
14. Постановление Правительства Российской Федерации от 17.09.2001 г. № 676 «Об университетских комплексах»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.edu.ru/db-mon/mo/Data/d_01/3364.html.
15. Профессиональная педагогика: [учебник] / Под ред. С.Я. Батышева, А.М. Новикова. – Изд. 3-е, перераб. – М.: Ассоциация «Профессиональное образование», 2010. – 456 с.
16. Слободчиков В.И. Структура и состав образовательной сферы. Категориальный анализ / Слободчиков В.И. // *Психология обучения*. – 2010. – № 1. – С. 4-24.
17. Современное образование как открытая система: [коллективная монография] / под ред. Н.Г. Ничкало, Г.Н. Филонова, О.В. Суходольской-Кулешовой. – М.: Институт научной и педагогической информации РАО, издательство «ЮНИТИ-ДАНА», издательство «ЮРКОМПАНИ», 2012. – 576 с.
18. Фрэнк Д.Дж., Майер Дж.. Экспансия университетов и общество знаний. // *Концепция «общества знания» в современной теории: сб. научных трудов РАН. ИНИОН*. – М., 2010.
19. Хоружа Л. У пошуках нової моделі педагогічної освіти / Людмила Хоружа // *Вища школа*. – 2009. – № 11. – С. 23-31.

Братко (Сорока) М.В.

УНИВЕРСИТЕТСКИЙ КОЛЛЕДЖ: ПОИСК ИДЕНТИЧНОСТИ

В работе анализируется феномен университетского колледжа как составляющей учебно-методического научно-производственного образовательного комплекса (университетского комплекса). Представлено инновационное видение места многопрофильного университетского колледжа в подсистеме непрерывного профессионального образования в рамках университетского комплекса.

Ключевые слова: учебно-методический научно-производственный образовательный комплекс, университетский комплекс, университетский колледж.

Bratko (Soroka) M.V.

UNIVERSITY COLLEGE: SEARCH IDENTITY

The phenomenon of University College as a part of educational research complex (university complex) is analyzed in the article. The innovative vision of the place of diversified college in the subsystem of lifelong professional education within university complex is presented.

Key words: educational research complex, university complex, university college.

УДК 378: 373.5.091:005(477)

Меркулова Н.В.*

**ГЕНЕЗА ТА СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ МЕНЕДЖМЕНТУ
ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ
НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ**

У статті розглянуто проблему генези професії менеджера освіти, проаналізовано сучасний стан підготовки магістрів менеджменту освіти до інноваційного управління загальноосвітнім навчальним закладом.

Ключові слова: менеджмент, менеджер освіти, управління, інноваційне управління.

Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку характеризуються наявністю значних змістових змін у галузі управління загальноосвітніми навчальними закладами. У зв'язку з цим постають цілком нові вимоги до професійної підготовки магістрів менеджерів освіти. Так, багатогранність освітніх процесів, модернізація вищої освіти в Україні в напрямку її демократизації, гуманізації, реалізації положень Болонського процесу детермінують необхідність підготовки фахівців, які здатні впроваджувати у власній управлінській діяльності здобутки інноваційного характеру.

Значний теоретичний і практичний інтерес для дослідження обраної проблеми викликають праці В. Береки, Н. Василенко, Л. Даниленко, І. Дичківської, Т. Бірюкової, Н. Коломінського, Г. Котової, Т. Сорочан, В. Шаповалова та ін.

Мета статті – проаналізувати і теоретично обґрунтувати генезу та сучасний стан підготовки магістрів менеджменту освіти до інноваційного управління загальноосвітнім навчальним закладом.

Змістовий аналіз літератури показав, що питання підготовки магістрів менеджменту освіти до інноваційного управління загальноосвітнім навчальним закладом є дуже актуальною національною потребою та проблемою, на вирішення якої спрямована професійна діяльність на різних рівнях.

Для того щоб глибше схарактеризувати сучасний стан підготовки майбутніх керівників загальноосвітніх навчальних закладів до інноваційного керівництва, слід відстежити його розвиток у вітчизняній історії та зосередити увагу на моментах становлення.

* © Меркулова Н.В.*